

▶ A PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK FELHASZNÁLÁSA A REGIONÁLIS POLITIKA TÁMOGATÁSÁBAN

A következő többéves pénzügyi keretrendszer („A budget for Europe 2020”) egyik fontos célkitűzése az európai politikai célok megvalósítását szolgáló extra beruházások nyújtotta előnyök kihasználása az innovatív pénzügyi eszközök szélesebb körben történő alkalmazása által. A *Panorama* megvizsgálja, hogy milyen hozzáadott értékkel rendelkeznek a regionális politika pénzügyi eszközei, valamint hogy a Bizottság hogyan integrálja azokat a 2013 utáni időszakra vonatkozó javaslataiba.

A megfelelő körülmények között és megfelelő módon alkalmazott pénzügyi eszközök kulcsfontosságú szerepet játszhatnak a regionális politika minél hatékonyabb megvalósításában – ez pedig kiemelt szempont a jelenlegi gazdasági és pénzügyi helyzetben.

A pénzügyi eszközök alternatívát kínálnak a politikákban szereplő célkitűzések megvalósításának állami források segítségével történő hatékonyabbá tételére – alkalmazásuk a kereskedelmi gyakorlatokra, valamint szereplőkre épül, és ösztönzi a magánszektorból származó tőke részvételét a megfelelő folyamatokban. A pénzügyi eszközöknek számos formája létezik: többek között kölcsönök, hitelgaranciák, részvények, kockázati tőke és mikrofinanszírozás.

HITEL
 ▼
 1. KEDVEZMÉNYEZETT
 ▼
 HITEL VISSZAFIZETÉSE (+ KAMAT)
 ▼
 ÚJ HITEL A 2. KEDVEZMÉNYEZETT RÉSZÉRE

Az eszközök mindegyike forgó rendszerű, vagyis egy adott forrás több alkalommal, több forgási ciklusban is felhasználható, például.

A pénzügyi eszközök további hozzáadott értéket képviselhetnek, mivel további forrásokat is vonzani tudnak, illetve ki tudják használni a különböző partnerek, többek közt az Európai Beruházási Bank (EBB) és a magánszektor tapasztalatát és szakértelmét. A visszafizetendő támogatások emellett jobb teljesítményre sarkallják a kedvezményezetteket, így jobb minőségű projekteket és nagyobb pénzügyi fegyelmet eredményeznek.

Egy Észak-Olaszországban végzett, az ERFA által nyújtott kamatmentes kölcsönökkel kapcsolatos hatástanulmány kimutatta, hogy 1 euró kamatmentes kölcsön 4,5 euró értékű magánbefektetést eredményezett; a kontrollcsoportban szereplő hasonló vállalatok tőketámogatásban részesültek,

amely azonban nem hozott jelentős eredményeket. Ezenkívül a kamatmentes kölcsönök esetében a munkahelyenkénti költség is alacsonyabb, 30 000 euró volt, míg ez az összeg a támogatások esetében elérte a 64 000 eurót.

Pénzügyi eszközök: az eddigi tapasztalatok

Pénzügyi eszközök a regionális politikai keretein belül 1994-1999 óta állnak rendelkezésre korlátozott mennyiségben, elsősorban a kis- és középvállalatok (KKV-k) számára. A 2007 és 2013 közötti időszakban a pénzügyi eszközök használata elterjedtebbé vált, és hatókörük a KKV-k támogatásáról a fenntartható városfejlesztésre és az energiahatékonyságra is kiterjedt.

A rendelkezésre álló legfrissebb adatok szerint a 2007 és 2013 közötti programidőszakban az ERFA erőforrásainak mintegy 5 %-át pénzügyi eszközökre fordították 2011 végéig, ami összesen csaknem 500 alapot jelent. Mintegy 25 tagállamban és egy határon átnyúló program keretében működik két vagy több alap a vállalkozások részére, míg legalább hét tagállam rendelkezik alapokkal a városfejlesztéshez, és öt tagállam

hozott létre olyan alapokat, amelyek kifejezetten a megújuló energiára és az energiahatékony tevékenységekre összpontosítanak. Több mint 20 000 üzleti beruházásra került sor.

Az alapok között nemzeti és regionális alapok egyaránt megtalálhatók; néhány esetben önálló alapokról, míg más esetekben holdingalapokról van szó. A számokat és az elkülönített forrásokat tekintve a legtöbb pénzügyi eszköz hitelalap, ezt követik a részvényalapok és a garanciaalapok. Az alapok többszörös hatást hoznak létre, mivel a nemzeti vagy a regionális forrásokból, a bankoktól és más befektetőktől további források adódnak hozzájuk. A friss adatok szerint az állami forrásokból származó minden egyes euró 1-2 euró értékű kölcsönt, 1-3 euró értékű részvényalapot és 1-8 euró értékű garanciaalapot generált. ▶▶

Kezdés:
2010
Teljes összeg:
155 000 000 EUR
EU-hozzájárulás:
53 000 000 EUR

▶ **ENERGIAHATÉKONYSÁG**
KredEx (Észtország)

A KredEx holdingalaként működik, amely pénzügyi közvetítők kiválasztásával nyújt hiteleket társasházak felújításához és energiatakarékosabbá tételéhez. Az általános piaci ajánlatokkal összehasonlítva a hitelek kiváló feltételek mellett kínálják, kedvező kamatokkal (3,8-4,7% közötti fix kamatot 10 évre, szemben a szokásos 7-10%-os, 5 éves fix vagy változó kamattal), futamidővel (akár 20 év futamidő a szokásos 12 helyett) és szerződéskezési díjjal (a hitel 0,5-0,75%-a, szemben az akár 1%-os díjjal). Az egyik 2011-es program végére 14680 lakást korszerűsítettek 391 épületben, ehhez összesen 34,3 millió euró hitelt vettek igénybe; az átlagos várt energiamegtakarítás mintegy 36%.

▶ **TOVÁBBI INFORMÁCIÓ**
<https://www.swedbank.ee/business>
<http://www.kredex.ee/>

Kezdés:
2008
Teljes összeg:
993 000 EUR
EU-hozzájárulás:
340 000 EUR

▶ **MIKROHITEL**
Mikrofinanszírozási Intézet (Kelet-Közép-Svédország)

A 2008-ban indult kezdeményezés célja a támogatásokhoz való hozzájutás megkönnyítése bevándorló nők részére, akik gyakran nehézségekbe ütköznek, amikor a vállalkozásuk elindításához szükséges tőkét igyekeznek megszerezni. „A Mikrofinanszírozási Intézet a foglalkoztatás serkentéséért, a gazdasági és társadalmi integrációért” projekt, amelyet eredetileg csak 2011 elejéig terveztek működtetni, mostanra önálló vállalkozássá alakult, amely amellett, hogy forrásokat kölcsönöz, segítséget is nyújt a vállalkozások indítása során felmerülő nehézségek leküzdéséhez. A Mikrofinanszírozási Intézet eddig 43 mikrovállalkozás esetében nyújtott segítséget az induló női vállalkozóknak, 48 munkahelyet teremtve. Közéjük tartozik Kholoud Yamami is, aki 2004-ben érkezett Jordániából, majd támogatást kapott egy arab süteményeket készítő vállalkozás elindításához, és mára már öt szupermarketet is ellát áruval. A projekt 2010-ben RegioStars díjat nyert „CityStar – Integrált stratégiák a mellőzött, elmaradott városi térségek fejlesztéséért” kategóriában.

▶ **TOVÁBBI INFORMÁCIÓ**
<http://www.mikrofinansiering.se/>

▶ **TÁMOGATÁS A VÁLLALKOZÁSOKNAK**
Pénzügyi alap az északkelet-angliai KKV-k számára (Egyesült Királyság)

A North East Finance (Holdco) Limited által irányított holdingalap 2010 óta működik, és hét speciális alapot foglal magában, amelyek többfajta hitelt és kockázati tőke-befektetést kínálnak induló vállalkozások és KKV-k számára Északkelet-Angliában. 2012. július 1-ig a speciális alapok 58 millió eurónyi befektetéssel segítettek 412 különböző KKV-nak; ebből 20,5 millió euró az Északkelet-angliai Versenyképességi Programból származik. További 77 millió euró bevonásával (ebből 73 millió euró magántőke) együtt az északkelet-angliai vállalkozások összesen 135 millió euró forráshoz jutottak. A beruházásoknak köszönhetően 532 új munkahely jött létre, és 1180 munkahely lett megőrizve.

▶ **TOVÁBBI INFORMÁCIÓ**
<http://www.northeastfinance.org/>

Kezdés:
2009. június
Teljes összeg:
49 000 000 EUR
EU-hozzájárulás:
17 000 000 EUR

Megvalósítási támogatás 2007 és 2013 között

A pénzügyi eszközök használatának ösztönzése érdekében (elősegítve ezáltal a KKV-k és a mikroállalkozások hozzáférést a finanszírozási forrásokhoz, valamint a fenntartható városfejlesztést célzó beruházásokat) az Európai Bizottság három közös kezdeményezést hozott létre az EIB csoporttal közösen: a JEREMIE közös kezdeményezést a KKV-k részére, a JASMINE közös kezdeményezést a mikrofinanszírozási intézmények részére, valamint az Európai Tanács Fejlesztési Bankjával együttműködve a JESSICA közös kezdeményezést a városfejlesztési beruházások támogatására.

Az érdekelt irányító hatóságoknak nyújtott támogatás több mint 110 megvalósíthatósági tanulmányt, tematikus tanulmányt és hézagelemzést eredményezett. A 2009-ben bevezetett JEREMIE és a JESSICA hálózatépítő platformok emellett a szakértelem és a bevált gyakorlatok megosztását is támogatták a Bizottság, az irányító hatóságok és más érdekelteltek között.

Eddig 16 EU-tagállam 55 mikrohitel-szolgáltatója élvezhette a JASMINE technikai segítségnyújtási eszköze által nyújtott intézményi értékelés vagy besorolás, illetve személyre szabott képzés és üzleti fejlesztési szolgáltatások előnyeit. A segítségnyújtási eszköz munkáját kiegészítendő 2011 decemberében a Bizottság megjelentette az Európai mikrohitelzési eljárási és beszámolási szabványok című dokumentumot (ez tulajdonképpen a mikrohitel nyújtására vonatkozó európai uniós etikai kódex), amely elősegíti a legjobb gyakorlatok kialakulását a mikrohitelzés területén.

Tanulságok

A pénzügyi eszközök regionális politikán keresztül történő alkalmazása számos nehézséget vetett fel a gyakorlatban. Ezeket nem csupán a megvalósításban közvetlenül részt vevő szereplők (a Bizottság, a tagállam, az irányító hatóságok, az EIB csoport) vetették fel, hanem az Európai Számvevőszék és az Európai Parlament is:

- jogszabályi módosításokra és iránymutatásokra van szükség a pénzügyi eszközök hatáskörének és szabályainak egyértelműsítéséhez, mivel a pénzügyi eszközöket a 2007 és 2013 közötti időszakban a strukturális alapok programjaiban széles körben alkalmazták;
- a fő érdekelteltek néhány esetben nem rendelkeznek kellő gyakorlati tapasztalattal a pénzügyi eszközökkel kapcsolatban;
- a kínálat és a kereslet nincs mindig egyensúlyban, és ez néhány esetben aránytalan részesedésekhez, a pénzügyi eszköz KKV-khoz való késedelmes eljutásához, illetve alapokban való „vesztegeléséhez” vezetett; valamint. ▶▶

▶ EURÓPAI MIKROHITELEZÉSI ELJÁRÁSI ÉS BESZÁMOLÁSI SZABVÁNYOK

A jelentés a következő nyelveken érhető el:
BG, DE, EL, EN, ES, FI,
FR, HU, IT, NL, PL, PT,
RO, SK, SV.

▶ JASMINE

Joint Action to Support Microfinance Institutions in Europe (Az európai mikrofinanszírozási intézményeket támogató közös program): az Európai Bizottság, az Európai Beruházási Bank (EBB) és az Európai Beruházási Alap (EBA) közös kezdeményezése. Támogatja a mikrohitel-szolgáltatókat és a mikrofinanszírozási intézményeket annak érdekében, hogy javítsa a mikrohitel elérhetőségét az EU-n belül.

▶ JEREMIE

Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises (Mikro-, kis és középvállalkozásokat támogató közös európai források): az Európai Bizottság által az Európai Beruházási Alappal (EBA) közösen létrehozott kezdeményezés. Olyan pénzügyi eszközök felhasználását ösztönzi, amelyek javítják a KKV-k finanszírozási forrásokhoz való hozzáférést a strukturális alapok tevékenységein keresztül.

▶ JESSICA

Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas (Fenntartható városfejlesztési beruházásokat támogató közös európai kezdeményezés): az Európai Bizottság által az Európai Beruházási Bankkal (EBB) és az Európa Tanács Fejlesztési Bankjával (CEB) együttműködve létrehozott kezdeményezés, amely a pénzügyi eszközök felhasználását ösztönzi a fenntartható városfejlesztés érdekében.

▶ TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/instruments/index_hu.cfm

Kezdés:
2010 szeptember
Teljes összeg:
69 800 000 EUR
EU-hozzájárulás:
53 400 000 EUR

Üzleti inkubátor Poznańban (Wielkopolska)

Az építészeti látványterv alapján (az építés még folyamatban van).

▶ **FENNTARTHATÓ VÁROSFEJLESZTÉS**
Városfejlesztési alapok Wielkopolska régióban és Pomerániában (Lengyelország)

A Gospodarstwa Krajowego Bank, Lengyelország egyetlen 100%-ban állami tulajdonú bankja két régióban – a Wielkopolska régióban és Pomerániában – működik városfejlesztési alapként is.

A Wielkopolska városfejlesztési alap az üzleti környezet fejlesztésével és támogatásával foglalkozik. A működési megállapodás 2010 szeptemberében történő aláírása óta az alaphoz 26 hitelkérelem érkezett be összesen 59 millió euró összegre, és 6 beruházási szerződést kötöttek meg összesen 23,2 millió euró értékben (egy körülbelül 1,5 millió euró értékű projektet a közelmúltban hagytak jóvá; hamarosan a befektetési szerződést is aláírják). A támogatott projektek között régi vagy műemlék épületek felújítása, és például üzleti inkubátorra vagy kulturális központtá való átalakítása is szerepel.

Kulturális központ Gdańskban (Pomeránia)

A pomerániai régió működési megállapodását 2011 októberében írták alá, és azóta az alaphoz kilenc hitelkérelem érkezett be összesen 43,5 millió euró összegre, és egy beruházási szerződést kötöttek meg 4,5 millió euró értékben (egy körülbelül 5,5 millió euró értékű projektet a közelmúltban hagytak jóvá; hamarosan a befektetési szerződést is aláírják).

▶ **TOVÁBBI INFORMÁCIÓ**
<http://www.bgk.com.pl/jessica>

Kezdés:
2011. október
Teljes összeg:
37 200 000 EUR
EU-hozzájárulás:
32 200 000 EUR

Kulturális központ Gdańskban (Pomeránia)

- Néhány tagállamban és régióban nehézségekbe ütközik a magánszektor célkitűzései (a beruházások megterülésének maximalizálása) és a regionális politika növekedéssel és munkahelyteremtéssel kapcsolatos célkitűzései közötti egyensúly megteremtése.

A 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó javaslatok – továbbfejlesztések a jövőben

A tapasztalatok fényében a Bizottság 2014-2020-as időszakra vonatkozó javaslatai egyértelműbb és stabilabb szabályozási keretek kialakítását irányozzák elő a kohéziós és regionális politika keretében megvalósított pénzügyi eszközökhöz.

A költségvetési rendelet rögzíti a pénzügyi eszközök az EU költségvetésén keresztül finanszírozott politikai területeken való felhasználásának közös szabályait, valamint egységesebb szabályok létrehozására törekszik az EU-n belüli részvényekre és hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokra vonatkozóan. A kohézióknak és a regionális politikának továbbra is megvannak a saját szabályai, de ezeket úgy kell összeállítani, hogy azok a lehető legnagyobb összhangban legyenek az egyéb politikai területeken megvalósított pénzügyi eszközökre vonatkozó szabályokkal, illetve erősítsék azokat.

A szabályok emellett növelik a pénzügyi eszközök hatékonyságát a kohéziós politika keretein belül. A pénzügyi eszközök egyes szektorokban való felhasználását korlátozó szigorításokat ezért feloldották. A piac hibáit és az optimálistól eltérő befektetési helyzeteket azonosító *ex-ante* értékelések kötelezőek lesznek az egyes pénzügyi eszközök tervezése során.

Annak érdekében, hogy a tagállamok és az irányító hatóságok számára egyszerűbbé váljon a pénzügyi eszközök igény szerinti felhasználása, három megvalósítási lehetőség áll majd rendelkezésre:

- Hozzájárulás az EU-szinten létrehozott pénzügyi eszközökhöz, ahol a hozzájárulások el lesznek különítve az olyan régiókban történő beruházásokra, illetve olyan cselekvésekre, amelyekre az operatív program vonatkozik;
- Nemzeti/regionális szinten létrehozott szabványosított pénzügyi eszközök (vagy kész eszközök), amelyekre vonatkozóan egy végrehajtási aktus előzetesen meghatározza a feltételeket;
- Már meglévő vagy újonnan létrehozott, nemzeti vagy regionális szintű pénzügyi eszközök.

A javaslatok emellett egyértelműbb szabályokat tartalmaznak a pénzügyi irányítással kapcsolatban, beleértve a pénzügyi eszközöknek folyósított források és a valós gazdaságban történő befektetések közötti szorosabb kapcsolatot biztosító intézkedéseket; a végső kedvezményezetteknek történő kifizetések felgyorsítását; rugalmasabb lehetőségek biztosítását, amelyek segítségével a nemzeti hatóságokat a nemzeti hozzájárulások kifizetése során érintő nehézségek könnyebben áthidalhatók; örökléssel kapcsolatos intézkedéseket, amelyek révén a visszaadott források újrafelhasználása forgó rendszerben történne, a kohéziós politika célkitűzéseivel összhangban; valamint a jelentéstételre, nyomon követésre és értékelésre vonatkozó intézkedések erősítését.

A javaslatokat jelenleg európai szinten tárgyalják. Mindezek eredményeképpen egy koherensebb szabályrendszer jön létre, amely megfelelő alapot teremt a pénzügyi eszközök hatékonyabb alkalmazásához, így az jelentősebb hatást gyakorolhat a 2014 és 2020 közötti időszak kohéziós politikájára.

A következő lépések

A közös előírásokat tartalmazó rendelet további részeivel együtt a pénzügyi eszközökkel kapcsolatos intézkedések az Európai Tanáccsal és az Európa Parlamenttel folytatott megbeszélések tárgyát fogják képezni a következő hónapokban. A cél az, hogy a teljes szabályozáscsomag, a valamint a kijelölési és végrehajtási aktusok 2013 közepére elkészüljenek, így időben el lehessen kezdeni a 2014 és 2020 közötti időszak programjainak megvalósítását.

A pénzügyi eszközök használatára vonatkozó intézkedések kialakítása során a jelenlegi időszak tapasztalatait is figyelembe kell venni. A Bizottság 2012 októberében elkészülő jelentésében összefoglalja majd a pénzügyi eszközökkel kapcsolatban a tagállamoktól kapott információkat, figyelembe véve a strukturális alapok programjainak megvalósításáról szóló éves jelentést is. A Regionális Politikai Főigazgatóság külső értékelő hálózata ez év októberére vagy novemberére készíti el azt a jelentést, amelyben a pénzügyi eszközök felhasználásáról számol be a strukturális alapok programjaiban a 2007 és 2013 közötti időszakban.

A Bizottság fontos céljának tekinti, hogy optimális keretrendszerrel biztosítson a tavaly megjelent pénzügyi keretre vonatkozó javaslatban („A Budget for Europe 2020”) kitűzött célok megvalósításához. A pénzügyi eszközök kohézióknak és regionális politikáknak keresztül történő használatának elő kell segítenie „...az EU költségvetése által gyakorolt hatás fokozását és még több stratégiai beruházás megvalósulását, javítva ezáltal az EU növekedési potenciálját...és...hozzájárulva a válság utáni pénzügyi piacok fejlődéséhez.”